

Missä seuraavista 1800-luvulla tarjolla olevista vaihtoehtoista viettäisit vapaa-aikaasi? Perustele valintasi. Mitä tiedät näiden toiminnasta?

- Urheiluseura
- Nuorisoseura
- Vapaapalokunta
- Raittiusyhdistys
- Naisasiainyhdistys
- Työväenliike
- Seurakunnan toiminta

Piirros Helsingin luisteluseurasta 1800-luvun lopulta

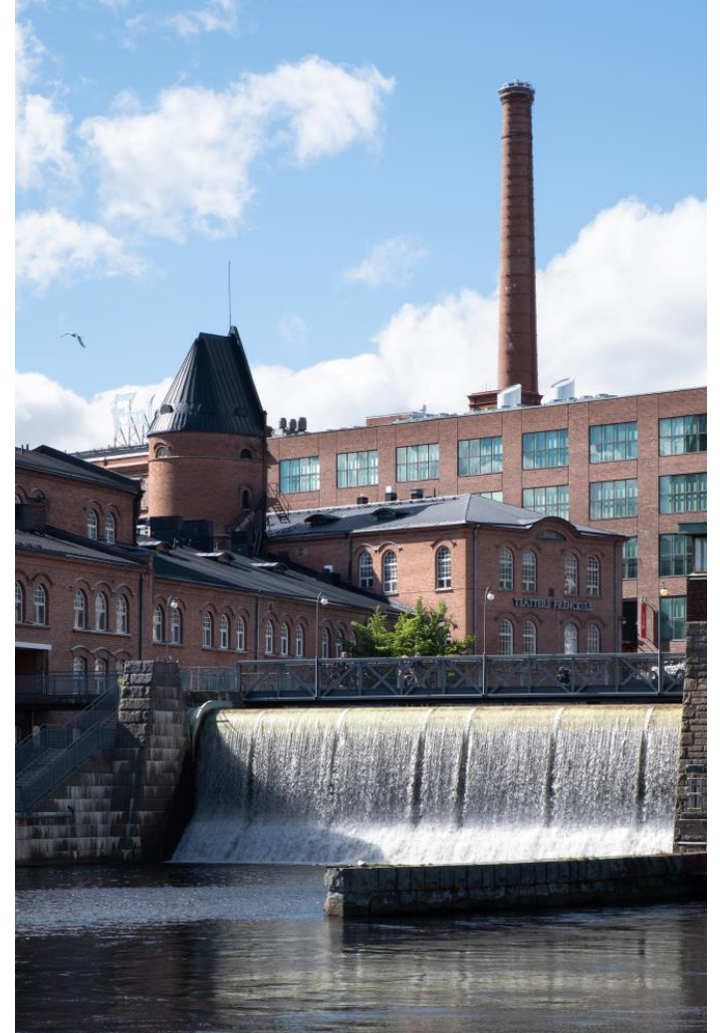
9. Kirkko kilpailutilanteessa

Ydinsisällöt

1800-luvun muutokset

- muutoksia elinkeinorakenteessa ja elämäntavoissa
 - teollistuminen → vuorotyö (myös sunnuntai)
 - kaupungistuminen → perinteiden oheneminen
 - uudet aatteet → uusia tapoja viettää vapaa-aikaa

Tampereelle perustettiin 1800-luvulla mm. Finlaysonin puuvillatehdas sekä Frenckellin paperitehdas.

- raittiusliike
 - syntyi vapaakirkollisissa piireissä
 - papisto ei kannattanut
- naisasialiike
 - syytti kirkkoa taantumuksesta
- työväenliike
 - ohjelma oli uskonnonvastainen
 - moni jäsen suhtautui myönteisesti kirkkoon
- myös kirkko ryhtyi uudistuksiin

Toivonliiton raittiuskasvatusta edistävä postikortti 1900-luvun alusta.

Ajankohtaista tieteellistä tutkimusta

- <https://www.tuni.fi/fi/ajankohtaista/matleena-sopanen-maallikkosaarnaajat-tukivat-ja-ravistelivat-kirkkoa-yhteiskunnan>
- Väitöstilaisuus pe 15.9. klo 12

1800-luvun lainsäädäntö ja kirkko

- 1865: kunta ja seurakunta erotettiin toisistaan
- 1869: kirkolliskokous kirkon asioiden päättäjäksi
 - kirkon itsenäisyys suhteessa valtioon parani
- 1889: eriuskolaislaki
 - kirkko- tai uskontokunnan vaihtaminen mahdollistui
 - esim. baptistit ja metodistit saivat perustaa omat yhdyskuntansa
 - piti kuulua johonkin uskontoon

1800-LUVUN LAKIUUDISTUKSIA SUOMESSA

- **1865 kunnallisasetus**
 - maallisten asioiden hoitaminen (esim. opetustoimi, sairaanhoito ja köyhäinhoito) seurakunnilta kunnille
- **1866 kansakouluasetus**
 - kuntien perustettava kansakouluja
- **1869 uusi kirkkolaki**
 - kirkolliskokouksen perustaminen
 - kirkolliskokouksella monopoli tehdä aloitteita kirkkolain muuttamisesta
 - yksilölle oikeus vaihtaa kirkkokuntaa, mutta ei jäädä uskonnollisten yhteisöjen ulkopuolelle
- **1889 eriuskolaislaki**
 - protestanttisille kirkoille oikeus järjestäytyä

Vapaiden suuntien saapuminen

- Angloamerikkalaiset ns. vapaat suunnat (baptismi, metodismi ja vapaakirkollisuus) levisivät Suomeen 1800-luvulla.
- Ne kritisoivat valtionkirkkojärjestelmää, vallitsevia elämäntapoja ja lapsikastetta.
- Baptistit ja metodistit perustivat eriuskolaislain myötä omat yhdyskuntansa, vapaakirkolliset pysyivät luterilaisen kirkon jäseninä.

9. Kirkko kilpailutilanteessa

Kertaustehtävä

1800-luvun ryhmät

1. Raittiushenkiset
2. Naiset
3. Työläiset
4. Vapaakirkkolaiset
5. Papisto

Millaisia vaatimuksia ryhmillä oli 1800-luvun Suomessa?
Mitä odotuksia uskontoa kohtaan?